

COLLEGEVOORSTEL

Routing: *College*

Zaaknummer : 846588

Behandeldatum college : 11-02-2025

Collegevoorstel voor contract Maassluis- COA i.v.m. asielopvang

Inleiding

Op 9 juli 2024 heeft de raad besloten om de opvangcapaciteit voor asielzoekers uit te breiden van 70 naar 140 door een tweede boot in te zetten. Dit geldt voor 5 jaar. Het college mag het COA dus een voorstel doen om asielzoekers op te vangen in een asielboot aan het Hellinggat achter het Stadsbedrijf. Het college heeft als voorwaarde gesteld dat de schepen wegvaren als ze niet meer nodig zijn of als COA de afspraken niet nakomt of er sprake is van overlast. De toestemming voor afmeren van een boot aan de Govert van Wijnkade mag overeenkomstig verlengd worden.

Inmiddels is een en ander uitgewerkt; de noodzakelijke voorzieningen worden geplaatst en de werkzaamheden op het terrein en aan de kade achter het stadsbedrijf worden op kosten van het COA in februari uitgevoerd. De oplossing is afgestemd met de omliggende bedrijven die met hun boten veilig moeten kunnen aan- en afvaren en aanleggen; er zijn geen overwegende bezwaren. De omgevingsvergunningen zijn aangevraagd en de gedoogbesluiten liggen (separaat) voor akkoord. De financiële afspraken zijn intern door het COA geborgd.

Het COA en de gemeente hebben elk een eigen taak. Met het COA zijn aanvullende werkafspraken gemaakt om de samenwerking, taak- en rolverdeling en de in- en externe communicatie transparant te maken, en het overleg meer te formaliseren. De afspraken zijn vastgelegd in werkafspraken en verslagen. De gemeente draagt werkzaamheden die bij het COA horen warm over, het COA pakt die op. De nieuwe afspraken gaan in zodra de nieuwe COA locatiemanager en haar team zich installeren.

De twee ambtelijk en bestuurlijk voorbereide overeenkomsten tussen Maassluis en het COA liggen nu ter accordering voor aan het college. De overeenkomsten gelden voor twee jaar, passend binnen de toegestane vijf jaar. Na accordering kunnen ze door de burgemeester ondertekend worden.

De ingangsdatum is naar verwachting in de eerste helft van maart 2025. Dan vaart het bestaande asielschip (de Patria) met de groep huidige bewoners die op elkaar is ingespeeld en gewend is aan het leven in Maassluis, van de Govert van Wijnkade naar de kade aan het Hellinggat. De tweede asielboot wordt aan de Govert van Wijnkade afgemeerd, waarna nieuwe asielzoekers, afkomstig uit Ter Apel en/of andere asielzoekerscentra daar in de loop van de maand(en) worden gehuisvest.

Eerdere besluiten en coalitieakkoord

- Coalitieakkoord: "We willen er als gemeentebestuur van zijn: aanjagend, een plek bieden, contacten buiten de eigen kring bevorderen, jong en ouder met elkaar in contact brengen, een vluchteling of vergunninghouder écht laten integreren in Maassluis door gastvrij te zijn."
- Zaak: 377756 Raadsbesluit tot voortzetten noodopvang op een asielboot voor 70 vluchtelingen aan de Govert van Wijnkade tot 1 november 2025.
- Zaak 687957 Raadsbesluit dd. 9 juli 2024, waarin de raad instemt met de in de inleiding genoemde uitbreiding van asielcapaciteit naar 140 voor 5 jaar, op een tweede asielboot, en de contractering met het COA.

Inhoud

De toestemming aan het COA om op twee asielboten in totaal 140 asielzoekers op te vangen geldt voor 5 jaar. Opvang op asielboten is noodopvang (niet duurzaam) en is daarmee duur.

Voor noodopvang mag het COA mag voor maximaal twee jaar contracteren, daarom gelden de overeenkomsten nu eerst voor twee jaar (2025 en 2026).

De eerste overeenkomst is een verlenging van de bestaande bestuursovereenkomst voor de eerste boot aan de Govert van Wijnkade.

De tweede overeenkomst is een nieuwe bestuursovereenkomst voor de tweede asielboot volgens de onder de spreidingswet geldende voorwaarden.

Argumenten

1. Flexibele opvang

Deze vorm van opvang biedt ons flexibiliteit. De opvang van asielzoekers in gemeenten is onderhevig aan landelijke besluitvorming en beleid. Met opvang op asielboten heeft Maassluis goede ervaring.

2. Veiligheid

Een deel van het terrein aan de Heldringstraat achter het stadsbedrijf is afgescheiden voor de opvang van asielzoekers. Aan de straat is een afzonderlijke ingang met een toegangspoort die 24/7 door ter plekke aanwezige beveiligers bewaakt wordt. Asielzoekers, COA medewerkers en bezoekers maken daar gebruik van. De goed verlichte poort en het pad vanaf de Heldringstraat naar de asielboot zijn alleen geschikt voor voetgangers en fietsers. Er wordt daar een camerasysteem geplaatst.

De dagelijkse werkzaamheden en logistiek voor aan- en afvoer en de milieustraat van het stadsbedrijf worden niet doorkruist of verhinderd door de passage van asielzoekers of COA-personeel. De bevoorrading van het asielschip gaat wel via de bestaande toegang voor eigen werkverkeer van het stadsbedrijf, maar vindt veilig plaats buiten werktijd. In geval van nood maken hulpdiensten ook gebruik van deze toegang.

3. Voorzieningen op het terrein

De bestrating van het pad van de Heldringstraat naar de kade aan het Hellinggat wordt geëgaliseerd en netjes bestraat. De plaatsing van verlichting en camera's is gereed voordat de boot aanlegt. Voor de 24/7 aanwezige beveiligers wordt een cabine geplaatst. De riolering wordt aangepast, elektra aangelegd en er is plek voor afvalcontainers. Er is een fietsenstalling.

4. Rekening houden met de omwonenden

Op de huidige asielboot de Patria die nu nog aan de Govert van Wijnkade ligt, wonen maximaal 70 asielzoekers die een stabiele groep vormen en gewend zijn aan het bestaan aan boord van het schip en weten goed hoe zij rekening moeten houden met omwonenden. Zij kennen elkaar en zijn op elkaar ingespeeld. De Patria, die niet hoog steekt en het uitzicht minder domineert, wordt afgemeerd aan het Hellinggat. Het COA ziet toe op voorkoming van geluidsoverlast. Er zijn begeleiders van het COA aan boord. Voor eventuele klachten en suggesties van omwonenden is een telefoonnummer en mailadres altijd bereikbaar.

Het nieuwe asielschip wordt afgemeerd aan de Govert van Wijnkade in de buitenhaven. Op dit schip wordt groepsgewijs een nieuwe populatie van asielzoekers ingehuisd en begeleid vanaf het moment dat het schip aanmeert. Deze mensen kennen elkaar nog niet of niet goed. Het COA besteedt zorgvuldig aandacht aan de samenstelling en plaatsing van de mensen in hutten aan boord. Het grootste deel van het locatieteam van COA, dat meer taken heeft, wordt op het tweede schip geplaatst vanwege de bijzondere begeleiding van een nieuwe groep. Op dit schip is meer ruimte voor het team dan op de Patria. Wel komen er op het terrein aan de kade bij het Hellinggat portakabins te staan.

Kanttekeningen

1. *Opvang op een asielboot is niet duurzaam*

De spreidingswet stelt kwaliteitseisen aan de opvang. Opvang op een schip valt onder de definitie van noodopvang en dat voldoet officieel niet. Voor de huidige planperiode is hierop landelijk een uitzondering gemaakt, waardoor deze opvang meetelt voor het behalen van de opgave.

2. *Passen en meten in de haven van Maassluis*

In de binnenhaven van Maassluis is weinig manoeuvreerruimte. Door het aanmeren van de asielboot aan het Hellinggat wordt de foutmarge voor doorvarende en manoeuvrerende schepen kleiner. Alle partijen- bedrijven schippers en havenmeesters- zijn betrokken geweest en hebben de situatie getest.

Financiën

Uitgangspunt is altijd geweest dat het Rijk haar belofte inlost om de kosten van gemeentes voor opvang van asielzoekers te vergoeden. Tot nu toe vergoedde het COA de kosten van de gemeente, zoals vastgelegd in de bestaande bestuursovereenkomst voor de eerste boot.

Nu de spreidingswet van kracht is, is de vergoedingsregeling van het Rijk voor de gemeentelijke kosten in ontwikkeling. Die vergoeding wordt via het gemeentefonds uitgekeerd. In 2025 komt de gemeente daar om een aantal technische redenen nog aan tekort; daarom vult het COA aan. Vanaf 1 januari 2026 ontvangt de gemeente voor alle 140 asielzoekers de vergoeding via het gemeentefonds.

Dit jaar- 2025 - is door COA en de gemeente bestempeld als overgangsjaar. Door rationalisatie op de taken en inspanningen van de gemeente en het COA samen, door overdracht van een aantal werkzaamheden waaraan het COA eerder niet toekwam, en door een beter afgestemde samenwerking worden de kosten en inkomsten van Maassluis met ingang van januari 2026 structureel met elkaar in balans gebracht.

Hiermee is volledig geborgd dat de uitgaven van de gemeente niet ten koste gaan van de inwoners van Maassluis.

Juridische consequenties

Na ondertekening van beide contracten gelden de afspraken tot en met 2026. Verlenging van de afspraken is mogelijk tot een maximale periode van 5 jaar in totaal, conform het raadsbesluit van 9 juli 2024.

Organisatorische consequenties

De realisatie van de opvang van vluchtelingen op de tweede boot die nu aan de Govert van Wijnkade komt te liggen en van de huidige Patria naar het Hellinggat, is in volle gang. Het terrein van het stadsbedrijf en de kade worden daarvoor opnieuw ingericht en aangepast. Voor de totale realisatie is in juli 2024 een speciale projectgroep opricht vanuit Maassluis en het COA.

Het bestaande projectteam voor de opvang van vluchtelingen verzorgt de volledige coördinatie van de opvang van asielzoekers en Oekraïners in Maassluis en adviseert burgemeester en wethouder. Het team bestaat voornamelijk uit extern ingehuurd. Met de nieuwe tweejarige bestuursovereenkomst met het COA en de vergoedingen uit de spreidingswet worden de asielkosten voor de gemeente en daarmee ook de personele en inhuurkosten in ieder geval in 2025 en 2026 volledig gedekt.

Nu de spreidingswet (nog) van kracht is – alhoewel de minister nog steeds aangeeft deze dit jaar nog te willen intrekken - lijkt de financiering voor de opvang van asielzoekers aan gemeenten een structureel karakter te krijgen via het gemeentefonds. Met de vigerende spreidingswet en daarmee gepaard gaande structurele financiering, ontstaat mogelijk ruimte voor vaste personele inzet binnen de gemeente.

Duurzaamheid

Asielzoekersopvang op boten is noodopvang, en voldoet niet aan de criteria van duurzame opvang volgens de spreidingswet. Toch vallen deze contacten onder de criteria om mee te tellen voor het behalen van de opgave uit de spreidingswet. Wat de situatie zal zijn vanaf 2027 is nog niet bekend omdat de Nederlandse wetgeving nog in ontwikkeling is. Bovendien is Europese en landelijke politiek op het gebied van de migratie en opvang van vluchtelingen in beweging.

Communicatie en participatie

Voor het besluit van de raad op 9 juli 2024 zijn de bewoners en bedrijven rondom het Hellinggat en de Govert van Wijnkade betrokken bij de locatie voor de nieuwe boot en de opvang van vluchtelingen tijdens een informatieavond bij het stadsbedrijf. Tijdens deze avond hebben vele bewoners en bedrijven zich opgegeven voor een mailgroep waarmee zij steeds op de hoogte worden gehouden over de voortgang van de opvang van vluchtelingen. Ook is er specifieke info te vinden op de al eerder ingerichte webpagina op de gemeentesite www.maassluis.nl/opvang-vluchtelingen.

Na het besluit zijn in juli en in november 2024 zijn bewonersbrieven verstuurd en is ook via de genoemde mailgroep de voortgang aangegeven. Sinds er meer duidelijkheid is over de start van de aanemer en over de precieze werkzaamheden bij het stadsbedrijf en aan de kade, is op 16 december 2024 een nieuwe informatieavond voor bewoners en bedrijven georganiseerd, nu in het Werkcafé van het stadhuis. Diverse raadsleden waren ook aanwezig. Tijdens deze avond heeft een aantal bewoners zich opgegeven voor een klankbordgroep waarmee directe participatie met de omgeving van het Hellinggat en Govert van Wijnkade wordt bewerkstelligd. In februari en maart 2025 worden weer bijeenkomsten georganiseerd. Dat geldt eveneens voor een kennismaking en open dag als de nieuwe boot aan de Govert van Wijnkade aanmeert en de Patria is verhuisd naar het Hellinggat.

De medewerkers van het stadsbedrijf zijn heel precies op de hoogte gebracht van de opvang van vluchtelingen aan de kade aldaar en van de (voorbereidende) werkzaamheden en nieuwe inrichting van het terrein.

Vervolgstappen

1. Realisatie van de aanpassingen op het terrein van het Stadsbedrijf aan het Hellinggat – in opdracht van COA en de gemeente (gefinancierd door COA, naar verwachting gereed voor medio maart)
2. Ondertekening van het contract door burgemeester de Vries en COA directeur Schoenmaker (februari)
3. Verplaatsen Patria en huidige inwoners naar het Hellinggat (maart)
4. Aanmeren tweede asielboot aan de Govert van Wijnkade en groepsgewijze verwelkoming en inhuizing van 70 'nieuwe' asielzoekers door het COA (maart)